

הסיפור שלי

סיפור מעורך השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שרה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו איזנברג
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

למה לא כובשים את דמשק?!

אריה מורגנשטרן

שאם יש מקום שבו אוכל לשמוע מסר בעל ערך ומשמעות בנוגע למצב ולשאוב מעט עידוד, זה אצל הרבי.

כשנכנסנו לאולם בית המדרש הגדול, הוא היה מלא מפה לפה ועמוס באלפי חסידים. מיד כשהבחין בנו, סימן לנו הרבי להתקרב אליו, ואז מיד נבקע עבורנו שביל בין ההמון, ופילסנו את דרכנו ישירות לבימה בקדמת האולם שעליה עמד הרבי. התכוננו להתחיל בקרוב הקפות, אך אז, להפתעתנו הרבה, ולהפתעת הקהל כולו, פנה אלינו הרבי הזמין אותנו להתקרב אל הסטנדר שלידו עמד, והחל לשוחח אתנו ארוכות בנוגע למצב בארץ ישראל.

דממה השתררה באולם הענק, כל העיניים הופנו אלינו וכולם היטו אוזן בניסיון לשמוע מה אומר לנו הרבי. באופן אישי חשתי באותם רגעים פחד נורא והתרגשות עצומה, שכן לא ידענו מה עומד לקרות ומה בדיוק הרבי רוצה מאתנו, ולא ציפינו שהרבי ישוחח אתנו על המלחמה. בשיחה, שנמשכה כשעה תמימה, שטח הרבי בהרחבה את השקפתו בנוגע למצב ובנוגע למהלכים שבהם על ישראל לנקוט, תוך שהוא מתבל את דבריו בריבוי מקורות תורניים מהתנ"ך, מהמדרש ומהזוהר. בתור נציגים של המדינה, הוא ביקש להעביר באמצעותנו את המסר שלו לראשי השלטון בישראל.

את דבריו פתח הרבי ברוח אופטימית. הוא ציין שלא מדובר באיום קיומי על ישראל, וקבע שלהערכתו יש אפשרות לצאת מסבך המלחמה. החידוש המרכזי בדברי הרבי היה שלדעתו יש לרכז את עיקר המאמץ כעת בחזית הצפונית במערכה מול סוריה, ולא בחזית הדרומית מול הצבא המצרי. זו הייתה עמדה מפתיעה ומקורית, שכן התפיסה הרווחת הייתה שעיקר האיום נשקף מכיוון מצרים.

בשלב ההוא ישראל כבר הדפה את הכוחות המצריים ואף צלחה את תעלת סואץ, אך הרבי טען כי בשלב זה המשך פלישה לתוך השטח המצרי לא באמת תעניק לישראל שום יתרון ממשי, שכן אין אפשרות לשנות את המאזן האסטרטגי מול מצרים. האויב האולטימטיבי והקשה ביותר של ישראל, הדגיש הרבי, הם הסורים, ובירתם העתיקה - דמשק - מסמלת את תוקפו של העולם הערבי כולו. "אינני מבין מדוע ישראל לא כובשת את דמשק?" תהה הרבי.

יצוין שבשלב ההוא ישראל כבר התאוששה מההלם הראשוני של המתקפה המשולבת של צבאות ערב שהפתיעה אפילו את גורמי המודיעין הצבאי, וכבר עברה ממגננה ובלימה למתקפה. הרבי סבר שעל צה"ל לנצל את התנופה ההתקפית כאשר הצבא

בשנת תשל"ב (1972) נסעתי לשליחות בניו יורק בתור נציג המחלקה לחינוך ותרבות תורנית בגולה של "הסוכנות היהודית", כדי לנהל את הפעילות של המחלקה בארצות הברית ובקנדה. מפעם לפעם נהגתי להגיע עם חברים אל חצר הרבי כדי להשתתף בהתוועדויות שלו. מאחר שזיהו אותנו כנציגים בכירים של מדינת ישראל, הוזמנו בכל פעם לעלות אל הבימה שבה ישב הרבי, בסמוך לזקני ונכבדי החסידים. התפעלתי כל פעם מחדש ממנהיגותו של הרבי, וכיצד לאורך ההתוועדות שנמשכה בדרך כלל ארבע, חמש שעות ויותר, הרבי שפע דברי תורה שכללו ציטוטים רבים מרחבי התלמוד, המדרשים וספרות הקבלה, והכל מבלי שהיה מונח לפניו שום ספר.

בליל שמחת תורה של שנת תשל"ד (1973), כשבועיים אחרי פרוץ מלחמת יום הכיפורים, הגעתי בלוויית ידידי מר שלמה לוי, ששימש אז קונסול לעניינים יהודיים בניו יורק, ל-770 איסטון פארקוויי להקפות של שמחת תורה. כישראלים, לא שמרנו יום טוב שני של גלויות, וכך יכולנו להגיע ברכב למקום.

בימים שחלפו מאז פרוץ המלחמה הייתי עסוק וטרוד בפעילות ציבורית, כמו ארגון עצרות תמיכה בישראל מול בניין האו"ם של תלמידי בתי ספר יהודיים בניו יורק והסביבה. מובן שלנוכח הידיעות הקשות שהגיעו מהארץ היינו נבוכים ומדוכדכים, וידעתי

<<

לציון שבועים שנה למנהיגותו של הרבי, 'יתמקדו פרסומי JEM בכל שבוע
באחד מהמאורעות, הרעיונות או האישים הקשורים לחייו של הרבי.

מאורעות
רעיונות אישים

הסורי נהדף לאחור, ולא להסתפק בחזרה לקווים שבהם החזיקה ישראל ערב המלחמה, אלא להמשיך עד דמשק ולכבוש אותה.

עצם כיבושה של דמשק - ולו באופן זמני - היה מאפשר לא רק לשחרר משם את השבויים הישראליים, אלא בעיקר למוטט את כושר העמידה של המשטר הסורי, שהוביל את ההתנגדות לעצם קיומה של ישראל. הרבי טען בתוקף שרק מיטוטה של דמשק וכניעתה המוחלטת של סוריה תהיה המפתח לפתרון הסכסוך מול הערבים, וכי כל עוד המשטר בדמשק עומד בתוקפו, לא ייכון שלום עם העולם הערבי.

הרבי ציטט בהקשר זה את דברי הגמרא (מגילה ו, א), "קיסרי וירושלים, אם יאמר לך אדם, חרבו שתיהן - אל תאמין. ישבו שתיהן - אל תאמין. חרבה קיסרי וישבה ירושלים, חרבה ירושלים וישבה קיסרי - תאמין". כשם שקיסרי בשעתו סימלה את תוקף השלטון הרומי באזור, כך דמשק מסמלת את תוקפה ועוצמתה של האומה הערבית. הרבי היה משוכנע שניצול שעת כושר זו יביא שקט אחת ולתמיד בכל החזית הצפונית, ויאפשר לישראל להפנות משאבים חיוניים לחזיתות אחרות.

חשתי בכיור שהרבי ראה במערכה זו הזדמנות גורלית, ושזו עשויה להיות המלחמה הסופית שתכריע אחת ולתמיד את הסכסוך מול הערבים.

אנחנו כמובן ניסינו להסביר שהחשש של מקבלי ההחלטות בישראל הוא מפני הרוסים שפרשו את חסותם על הסורים, ואיימו להתערב במלחמה אם ישראל תפלוש לסוריה. הפחד היה שצעד כזה עלול לגבות מחיר דמים כבד. גם ארצות הברית הביעה התנגדות להתקדמות ישראל לתוך השטח הסורי, ובישראל חששו לעשות צעדים שירגיזו את בת בריתנו החשובה.

הרבי דחה את כל הטענות הללו אחת לאחת: בנוגע לרוסים אמר שאלו רק איומי סרק, ושאינן מה לחשוש מהם, ואילו האמריקאים - בניגוד להצהרותיהם, שאינן אלא מהשפה ולחוץ - באמת מעוניינים שנכריע את הסורים אחת ולתמיד. בנוגע לקרבנות שפעולה זו עלולה לגבות אמר הרבי שאם הדבר לא ייעשה עכשיו, מי יודע עוד כמה דם עלול להישפך במלחמות עתידיות.

לקראת סוף השיחה ביקש מאתנו הרבי שעוד באותו ערב - היה זה כאמור ביום טוב שני של גלויות, שעבורנו הישראלים היה כבר מוצאי החג - נטלפן לארץ ונמסור לראשי השלטון בישראל את המסר - כמעט אפשר לומר, את הפקודה - שיש לכבוש את דמשק!

מיד עם סיום שיחתנו נפתח ארון הקודש להמשך ההקפות, והדממה ששררה כל אותה עת הופרה באחת בהתפרצות אדירה של שירה מפי אלפי החסידים. נותרנו במקום להקפה הראשונה, ומיד אחר כך פילסנו את דרכנו החוצה כדי למהר לבצע את השליחות שהוטלה עלינו. בדרכנו אל מחוץ לאולם צבאו עלינו חסידים רבים שביקשו לשמוע פרטים מדברי הרבי אלינו. גם העיתונאי ר' גרשון בער ג'ייקובסון, עורך העיתון היידי "אלגעמיינער זשורנאל", ראיין אותנו בנוגע לפרטי שיחתנו וביקש לשמוע במדויק ובהרחבה מה אמר הרבי. את הדברים הוא פרסם כעבור כמה ימים בכתבה נרחבת בעיתונו.

את הדרך מקראון הייטס ועד לביתי בשכונת פאר-רוקאווי

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

בסיוע חברי

THE
JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

עשיתי בנסיעה מהירה, כשאני חדור תחושת התעלות מיוחדת - אקסטוזה של ממש - מהדחיפות של השליחות המיוחדת שהטיל עלינו הרבי. הגעתי הביתה בשעת לילה מאוחרת ומיד התקשרתי לחברי זבולון המר, מראשי המפד"ל. התברר שהוא נכח אז בדיוק בישיבה של וועדת חוץ וביטחון. התקשרתי לשם וביקשתי שיקראו לו. מסרתי לו את עיקרי הדברים, והוא האזין בקשר רב. לבסוף הגיב כי הוא חושש שמשה דיין, שר הביטחון דאז, לא יעשה זאת מפחד להתערבות רוסית. ביקשתי ממנו שימסור את הדברים. ידוע לי שגם חברי שלמה לויין טלפן ללשכתה של ראשת הממשלה גולדה מאיר, ומסר את דברי הרבי.

בתור היסטוריון אני יכול לומר היום, במבט לאחור, כי אין ספק שהרבי צדק בניתוח האסטרטגי שלו. לצערנו סוריה עודנה מאיימת על ישראל, משמשת שלוחה של אירן ובסיס לארגון הטרור חיזבאללה הכפוף לה, ומאיים על ישראל בכל החזית הצפונית, כולל לבנון.

הרבי היה בעל השפעה עצומה בכל החוגים היהודיים בעולם כולו, והיו לו קשרים מסועפים, גלויים וסמויים, עם ראשי השלטון בישראל. חבל מאוד שהפתרון שהציע בשעתו לא התקבל בסופו של דבר. מי יודע כמה מלחמות וקרבות היו נחסכים אילו היו נשמעים אז לעצתו.

ד"ר אריה מורגנשטרן, עמית בכיר במכון שלם בירושלים, הוא היסטוריון המתמחה בתולדות היישוב היהודי בארץ ישראל בעת החדשה. בין השנים תשל"ב-תשל"ד (1972-1974) ניהל את המחלקה לחינוך ולתרבות תורנית של הסוכנות היהודית בארה"ב ובקנדה. הוא רואיין בחודש אייר תש"ע (2010).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה וקודש ע"י בנם ר' שניאור וינוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

◀ תשכ"ב (1961) — בשיאה של מלחמת העצמאות של אלג'יריה מידי השלטון הצרפתי, שלח הרבי מכתב למשפיע הרב ניסן נמנוב, מנהל ישיבת חב"ד בברינאה, צרפת, ובו קורא לו לדאוג לקליטתם בישיבה של הפליטים היהודים הצעירים המגיעים מאלג'יר. ככל שהסתמן ניצחונם של התנועות העממיות באלג'יר שתבעו עצמאות למדינה, הלך וגבר זרם היהודים שהיגרו לצרפת. "עליית היהודים מאלג'יר לצרפת התחילה מכבר והולכת וגדלה מזמן לזמן", כותב הרבי, ומזרזו להיערך לקליטתם החינוכית של ילדי העולים.¹

כ"ז במרחשון

1 אגרות קודש, כרך כב, עמ' ל

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org